

۱۰۰ نچى سنه دوامى

۱۰۰ نچى سنه دوامى

دېھىر وەھىيەت

№ 24

اورنبورغده هفتهده برياغه ايلامى نساخه نشر اولنور دينى عامى ادبى و سياسى ژورنالدر
عدد ۳۰ ۱۹۱۶ سنه ميلاديه آوغوست ۱۲ جمعه ۱۳۳۴ سنه هجرية شوال ۲۵

№ 30. — Религиозн. литературн. политич. еженед. журналъ — № 30.

«Динъ ва Мағишەتъ» Оренбургъ.

اَعْلَانُ لَر

طارغوۋى دوم

ظريف حبيب اللين اوغللى ايله شىركاسى

اورنبورغده، قزانده هم پيتر اپولده.
اوپتاۋى روزنيچنى سوداى چيىتك، كاوش هم كله پوش ايله، تورلى فابريكنى ريزينوۋى كالوشلىرى
پيتر و غراد هم مسكاونى بونچى فابريكلىرىنى اشى ايتىك، شيبىلىت، باتىنكه هم توفلىلىرى
وهر تورلى يولغه مخصوص ترسلر ايله.
اشلىگان اشارموزنىك نفيس لگنه هم ناز اغينه پارىز و بىستاككە سنده بىر لگان على نشان هم آلتون مبداللىرى مازبار.
Торговаго Дома Зарифъ Хабибуллинъ съ С-ми и к-о Оренбургъ.

اورنبورغده اشلىق بازارنده بهاء الدين على اكبر اوغلى بايزيدفنىك

چارخانه هم نوميرلىرى

كيلوچى مسافر افنديار اوچون نوميرلىرى شهورنىك او
اوشغايلى هم ياقن، بهارى ده قيمت توكل، چاي زاللىرى
الكترىق بله ياقتر تلالار. ياقتى هم قورى بولوب ياخشى
بيرله. اشخانه بزده هر تورلى اشلىر حاضرلەنه. كيلوچى غز
اوشانوب:

ادريس: *Cham* *Cham* *Cham*
адъ, Номера Баязитова.

عبدالقيوم سپى

سودامز غاستيننى دورده ۶۳ نچى نومرده اسكلادلىرى ۵۰ - ۵۱ نچى نومرلرده
دكانلرده هر وقت تورلى ييشار كيكىكان اورىك و چيىكلوك لوب بولوب توره دره منبىندن كوبلاب آلوب
زاپاس ايلان ساتامز وقتنده جون جباغه ايلان ده سودامز بولا.
هرتاو مشتوبارنىك، اتفات ايتىر، تشرىف، پوره نوبىر اوتموز.

اعلان

«تنبيه الغيبي وتدمير الدين»

في ابطال التدبير الديني»

مؤلفي طومسكي نك امام و مدرسى حمزه حضرت حميدى جنابلىرىدىن. ۲۱۰ صحيفه دن عبارت اهل ديانت گه لازم بر كتابدىر.

تورلى فلسفه لار ساتوب خلقمىزنى اغفال ايدەر گه چالشوچى ضياء الكمالى نك «تدبير الدين» اسملى، اهل السنة والجماعت اعتقادى خلاقينه ترتيب ايدلگان كتابينه رديه اولارق اهل علم كلا ادله سينه قناعت ايدرك كتابدىر. دين محبارى بنماس بورون الدررغه نبوش . بهاسى ۱ صوم ۲۰ تين پوچته مصارفى آلوچيدىن . پراضطويغه ۸ ة، زاقازنويغه ۱۵ ة .

تنظيف

اولده كانفيسكاوايت ايتلگان ، تظهير نام رساله اورنينه تحرير ايدلگان صادق حضرت عثمانى اثرىدىر. زورراق شاكردلرگه درس ايتلوب اوقتولور اوچون يكره مى طوقز درسكه بولنب يازلغان تركى طانيغان همه كشي گه الوب مطالعه ايدرك كتابدىر بهاسى پوچته مصارفيله ۲۰ تين.

اوشبو كتابلرنى آلدرو اوچون آدرىس : «دين» ва Магншеть», Коштор журналь, Оренбургъ,

اورنبورغ
وباشقه شهرارگه
بلا تفریق

سنه الك بهاسی ۵ صوم ۵۰ تین
يارم سنه لگی ۳
اوچ آبلغی ۱ ۵۰

اورنبورغ ژورنال
« دین و همیشه »
تیلیفون نومر ۲۸۶

A.T.S.
بوه ملاب ۱۵ تین
PUBLISHED BY
ЦЕНТРАЛЬНЫЙ
Научно-исследовательский
БИБЛИОТЕКА
Ин-т
г. Казань - Qazan.

اولا داع الله الناس بعضهم ببعض لهدمت صوامع
وبيع وصوات ومساجد يدور فيها اسم الله
كثيرا ولينصرون الله من يصره ان الله لقوى عزيز

زمان تاه سيسي ۳۱ ديكابر ۱۹۰۶ سنه

ديگر و طبعيت

۱۰ نچي سنه دوامی

هفته ده بر دفعه يالغه ايالي نسخه نشر اولنور، دینی
علمی و سیاسی ژورنال در.

اورنبورغ وباشقه برده اولان ش کردلرگه بلا تفریق يالغه ۵ صوم

بیارلگان یازورنی
اوزئارنورگه اداره
اختیارلیدر. باصلهغان
یازولر کیرو قایتارلاماز.
مارقهسز غطلر قبول
ایدلمی آدرس آلاماشقروغه
۳۰ تین آنور.
آدریسنی آچق
یازولری اوتتله.
آدریسسز مقالهار
درج ایدلماز.

بره ملاب ۱۵ تین

مشایعه

الشیخ محمد وادالمکی جنابلرینک «مشایعه حزب
الرحمن ومدافعة حزب الشیطان» نام رساله سی ننگ
۱، ۲، ۳، نچي جزئاری باصلوب چقدی.
رساله موسی بیگی طرفندن میداننه قویلغان
تاریخ ادیان مسئله سی ورحمت الهیه عمومیتی نظریه
لرینه ردیه اولو املیله تاملیف ایدلوب هرکم آنلارلق
صورتده یازلغان. معلوم مسئله برلن اعتقادی چوالغان
واو مسئله ده حقیقت نهدن عبارت ایدکنی آکسلاوده
کوللی تردده اولان تورکی طانیغان کشیلره بورساله فی
بور نسخه اوپلرنده توتو لازمدر.
بهالری هر جزئی ۱۵ شیره، پوچته ایله ۱۷ شیره.

آراقی جقنده

هلاکت که قارشیی. (برنجی آدم)
خمر حرام بولماس بورون عربلرنک حال و صحابه لر، پیغمبر-
مزلک ایسرکلره قیلورغه نوشقان معامله سی، خمر اچوچی ننگ عبادت
وتوبه سی، حلال دیب اچوچی گه مترت بولغان حکم شرعی،
مسلمانلر آراسنده خمر ساتو، آراقی ایلان فایدالنو، آراقی ساتوچی غه
حضرت عمرنک ایتکان سوزی، اچکوچینک قیامتده غی حالی، حضرت
عثمانک آراقی جقنده سوبله گان خطبه سی، اچوچی مسلمان لرنک عالی
عایله و خاتونلری، ایسرکنک طلاق قچقرووی و آنکا تکلیف ایدلگان
شرعی حکمار، خمر اچوچی گه صحابه لرنک فر بیرمولری ایسرکنک
کفر سوز لرینه شریعت نظری، اچوچینرنک ۱۰ تورلی بلابلن مبتلا بولولری
مدنبتلی خاق آراسنده اچوچی لره قیلغان معامله لر و آنلرنک شامدن
قیله آل اولری بوغیرر... بهاسی ۷۰ پوچته ایلن ۹۰

الشیخ محمد وادالمکی
الرحمن ومدافعة حزب الشیطان

t.me/sehifeleribiz
u.u8686@gmail.com

فهرست

مسئله

مفتی حضرت وعظی

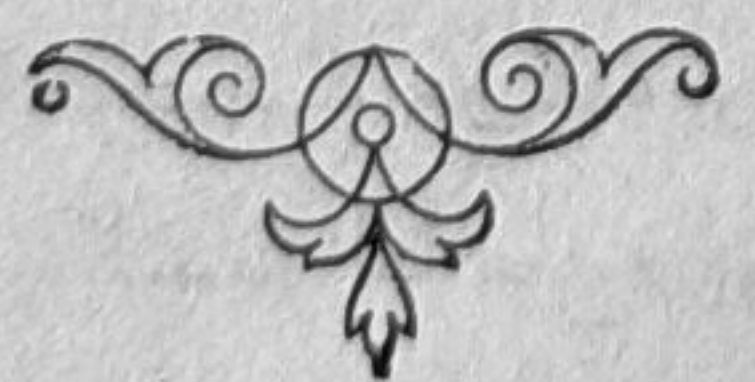
مفتی حضر تاری جقنده افتراء

آچی حقیقتلر

تورلی خبرلر.

صوفش خبرلری

اورنبورغ خبرلری

اینجی مرتبه ا کمال ایتلوب باصلدی

۳۳۳-۳۳۳

۳ نچى سؤال نمازده قرأة وقتنده سورهلرني منكوسا
يعنى صوتقى ركعتده، اولكى ركعتده اوقغان سورە-
نك اوستونده گى سورەنى اوقومكروه تەرىپى بولورغە
تيوشلى چونكه قرأتده سورهلرني ترتيبى ايله اوقونى
واجبات تلاوتدن ديمشلىر. بناء عليه اول كشى ترك
واجب قىلغان بولوب آكا اعاده لازم بولامى؟
۴ نچى سؤال اولمەس بورون مرض موتك صلوة
صوم ايچون بر مقدار حسابلاب فديە بېروب قويودرستى؟

اداره :

۱ نچى سؤالنك جوابى : ابن العابدین حضرت تلىرى
ردالمختارنده اوشبو طريقه قعدە مذكوره گه اعتراض
قىلغاندن صوتك گوزاچە جوابنى دە ويرمشلىر. جوابى-
نك عبارەسى شولدر: (الان يدعى تخصيها بان مراد
بالواجب والسنة التى تعاد بتركه ما كان من ماهية
الصلوة واجزائها فلا يشمل الجماعة لانها وصف لها
خارج عن ماهيتها الخ) ردالمختار ج. ۱ ص ۲۳۶ .
يعنى بر واجبنى ياخود واجب حكمنده بولغان سنة
مؤكدهنى ترك قىلو بران ادا قىلغان نمازنى اعاده قىلو
واجب بوله اگرده اول واجب ياخود سنة مؤكده بولغان
نرسە نمازك ماهيتىدن جز بولسە. اما جزء بولمى
نمازك ماهيتىدن خارج بولوب آنك بر صفتى غنە بولسە
اول واجب يا كه سنة مؤكدهنى ترك قىلو بران اول
نمازنى اعاد. قىلو واجب بولمى. جماعت ايسە نمازك

پير ما گو بېر ناسى اوصا اوباز بىك امام فتح الاسلام
عبداللین طرفندن سؤاللىر:
۱ نچى سؤال قواعد فقهيەدن (كل صلوة اديت مع
كراهة التحريم تجب اعادةها) قاعدة فقهيە سينە ترك
واجب مسئلسينه داخل اولسە كرك ايدى. يعنى بر
نمازك بر واجبنى ترك ايله ادا قىلنسه اول نماز مع
كراهة التحريم ادا قىلغان بولورغە تيوشلى شولاي
بولسە بر آدم ترك جماعت قىلنسه يعنى جماعت نمازبنه
بارماينچە خانه سنده گنە ادا قىلسە اول آدمك نمازى
مع كراهة التحريم ادا قىلغان بولا. چونكه مفتى به
بولغان قولگە بناء جماعت نمازى يا سنة مؤكده ياخود
واجبدر. سنة مؤكده بولسە ده فقهاء كرام آنى واجب
حكمنده ديمشلىر بناء عليه جماعت نمازنى ترك بهر تقدير
ترك واجب بولادر. ترك واجب بران ادا قىلغان
نماز مع كراهة التحريم ادا قىلغان نماز ايدى. فعلى
هذا منفردا اوقغان نمازلرناك هر قايوسنى اعاده واجب
بولورغە تيوشلى بولادر. بوحقده البته كتب فقهيەده
تفصيلات باردر. قولمزه كتب مطوله بولماغانلىقدن سر
مخترملردن اوشبو شېبهەمىنى كها بنبغى حل قىلوگىزنى
اوتندك.

۲ نچى سؤال فضاغە قالغان نمازنى مسجودده فضا
قىلو جائز مى؟ جائز بولماسە حرامى؟ مكروهى؟
مكروه بولسە تەرىپى مى؟ تنزيهى مى؟

ماهيتمدين جز تو گل بلکه اول ماهيت نماز دن خارج بولوب نماز نك بر صفتي غنه در. شولاي بواغاج جهاعتني ترك بر ان منفردا ادا قيلنغان نمازني اعاده قيلو واجب بولميدر، ديب واجب يا سنه مؤكدهني تخصص قيلو ايله مذکور اعتراضه جواب بيريلدر ديمكدر. ايندي بو امام افندي نك اعتراضده شول اعتراض بولوب جوابي ده شول جوابدر.

۲ نچي سؤالنك جوابي: فضاغه قالغان نمازني مسجده بولسون غير يرده بولسون فضاغه قالغانلغني كشيگه بلديروب قضا قيلو مكروه تحر يميدر. (ان الممنوع هو القضاء مع الاطلاع عليه سواء كان في المسجد او غيره كما افاده في المنع قلت والظاهر ان (ينبغي) هنا للوجوب وان الكراهة تحر يهية لان اظهار المعصية معصية لتحديث الصحيحين كل امتي معافي الا المجاهرين بالحديث) ردالمحتار ج ۱ ص ۵۴۴. قبيل باب سجود السهو. يعني فضاغه قالغان نمازني فضاغه قالغانني كشي كه بلديروب قضا قيلو مسجده بولسهده باشقه اورنده بولسهده درست تو گلدر. هم شارح نك (وينبغي ان لا يطاع غيره على قضاؤه) ديگان سوزنده ينبغي نك يجب معناسنده بولووي هم كراهة دن مراد كراهة تحر يهيه بولووي ظاهر در. چونكه بخاري و مسلم ده روايت قيلنغان (امتم نك هر قايسو عفو قيلونه مگر كناهني كشي كه بلديروب قيلوچيلر عفو قيلنهي) ديگان حديث كه بذا كناهني اظهار قيلو (كشيگه بلديروب قيلو) اوزي دخی باشقه ارگناه ديمكدر.

اوشبو عبارة كه فارغانده فضاغه قالغان نماز نك قضا قالغانني كشي كه بلديرمگانده مسجده بولسهده غير اورنده بولسهده فضا قيلو درست بولوي آكلانادر. اما فضاغه قالغانلغني كشي كه بلديروب قضا قيلو اوز خانه سندهده مسجدهده مكروه بولادر. بنا عليه فضاغه قالغان نمازني كشيگه بلديرمينجه قابده غنه قضا قيلسهده

جائز بولادر.

۳ نچي سؤالنك جوابي: سورهلرني ترتيب ايله اوقو واجبات صلوة دن تو گل بلکه واجبات تلاوتدن گنده در. بناء عليه سورهلرني نمازده منكوسا اوقو ايله سجده سهوده واجب بولميدر. شولاي بواغاج منكوسا اوقو ايله اول نمازني اعاده قيلوده واجب بولميدر. (فلو قراء منكوسا اثم لكن لا يلزمه سجود السهو لان ذلك من واجبات القراءة لامن واجبات الصلوة) درالمختار ج ۱ ص ۳۳۶.

يعني بره و نمازده سورهلرني منكوسا اوقيسه اول كشي گناهلي بوله. شولايله آنك ايله سجده سهو واجب بولاي چونكه ترتيب ايله اوقو واجبات قرأتدن در واجبات صلوة دن تو گل ديمكدر. واجبات صلوتدن بولنغان نرسهني ترك قيلو ايله سجده سهو واجب بولميدر ايندي. سجده سهو واجب بولمغاج اول نمازني اعاده قيلو بطريق الاولى واجب بولميدر.

لكن سورهلرني منكوسا اوقونك كراهتي فرض نماز لرده در. نقل نماز لرده نيچك اوقلسهده يساري كراهة يوقدر. (ان النقل لاتساع بابيه نزات كل ركعة منه فعلا مستقلا فيكون كما لو قراء انسان سورة ثم سكت ثم قراء ما فوقها فلا كراهة فيه) ردالمحتار ج ۱ ص ۴۰۴. يعني نقل بابي كي ك بولغانغه كوره آنك هر بر ركعتي فعل مستقل منزله سنده بولادر. مثلا بره و بر سورهي اوقوب توقتاغاندن صوك بر آز توروب شول سورهنك اوستونگي ياغندن ايسكنچي بر سوره اوقيسه آنده كراهة يوق ايندي. شونك شيكلي نقل نمازنده منكوسا اوقودهده كراهة بولاي ديمكدر.

۴ نچي سؤالنك جوابي: شيخ فاني غه باشقه كشيگه صوم ايجونده صلاة ايجونده اوامهس بورون فديه بيروب قويو درست تو گلدر. (ان غير الشيخ الفاني ليس له ان يفدي عن صومه في حياته لعدم النص ومثله

مفتي حضرت وعظي

الصلوة ولعل وجهه انه مطالب بالقضاء اذا قدر ولا فدية عليه لا يتحقق العجز عنه بالموت عن اداء الصوم ونضائه فيوصى بها بخلاف الشيخ الفاني فانه تحقق عجزه قبل الموت عن اداء الصوم وقضائه فيفدى في حياته ولا يتحقق عجزه عن الصلوة لانه يصلي بما قدر ولو موميا برأسه فان عجزه عن ذلك سقطت عنه اذا كثرت ولا يلزمه قضاءها اذا قدر كما سيأتى في باب صلوة المريض

رد المحتار ج ۱ ص ۵۴۲

يعنى شيخ فانيه باشقه كشي آنك حقننه نص بولما غا-
نغه كوره ترك وقتنده صوم ايچون فديه بيره آلمى .
شولا يوق نماز ايچونده فديه بيره آلمى . مونك وجه
وسببى شول بولور غه تيوشلى : شيخ فانيه باشقه كشي .
نك فديه بيروي روزه توتو هم نماز او قودن عاجز
بولغان وقتنده غه تيوشلى بولادر شيخ فانيه باشقه
كشي وذات اولمى توروب عاجزلردن صانالميدر .
شونك ايچون اولنگان وقتنده آكا فديه بيرو بولن
وصيت ايتو واجب بولادر . اما شيخ فانيه خلافچه .
اول اولماس بورون اوق روزه توتودن عاجز بولادر .
شونك ايچون آنك ترك وقتندوق روزه فديهسى
بيروب قوبووى درستدر .

اما آنك نماز اوقو حقننه عاجز اگى ثابت تو گل
اول اوزى قادر بولغان كيفيتده : باشى بولن ايما
فيلوب بولسه ده آكا نماز اوقو فرضدر . ايندى ايما
فيلرب اوقودنده عاجز بولا ايكان اول وقت آنندن
نمازده ساقط بولا ديمكدر . اوشبو عباره گه فاراغانده
شيخ فاني بولماغان كشي نك مرض موتنده فديه بيروب
قوبووى درست بولميدر .

آخوند خطيب و امام افنديلر! هن نك دينى و روحا
نى اشلىر تيوشلى روشده منتظم بار و ايچون محللر .
نك روحانيلىر ايله جماعتلىرى آراستده الفت و حقوقلرن
رعايه قىلشوب روحانيلىر محلل اهل اليمسينك دينى و اخلاقى
تربيهلرن اور نينه يتكروب محلل جماعه سيد روحانيلىر .
ينك مشروع بولغان حقارن رعايه فيلوب نصيحتلرينه
قرلاق سالوب امرلرينه بويصنو و تيوشلى احتراملرن
ساقلا بوجهلرن کوتارشو آراسنده در . رئيسلرينه
اولوالامر گه اطاعت اينمگان قوم بوقنده ده مسعود
باشى آلميدر . شولاى اوق روحانيلىرن حرمت اينمگان
جماعتنك دينى اشلىرى مختل بولدى كى روحانيلىرى
ذليل بولوب طهاق فايغوسى ايله اش كسب آرتندن
يوروب شرفن جويغان نومده حرمتلى بولوب
باشى آلميدر بر قومنك روحانيلىرى حرمتلى بولوب
معيشتلى نامعين قانسهر روحانيلىرى ذاتندن قوتولدى
كى اول قومنك شاعنى كوتهرله در . شوگا كورده
مسلمانلر نك روحانيلىرى آخوند خطيب امام و مؤذلىر
مسلمانلر قاشنده محترم صانالوب حقوللرى و درجه لرى
رعايه قىلنور غه و معيشتلى نامعين قىلنور غه تيوشدر
روحانيلىرى اول قومگه محبت و اخلاص ايله خدمت
ايدوچى مرشد و ناصحلرى دين يولنده ييتا كچى لرى
بولوب محلل خدمتلرنده مقيد ، مسجدلرده جماعت نما-
زلرنده حاضر مکتب و مدرسه ده تعاليم اشارنده اجتهاد-
ده بولولرى تيوشدر . آنالر آنالر بالالره نسبه نى
روشاي محترم بولسهر روحانيلىرده معنوى آنا بو
لدىلرندين آلارده محلل جماعه سى آلدنده شول درجه ده
سوكلى هم محترم بولولارى لازمدر .
محلل روحانيلىرن احترام ، آنلر نك معاشن نامعين

آنارنى كسب ايتوگه محتاج قىلماو ايله اولادر. محل خدمتىن امام وەؤذنىلار ياخشى ادام قىلور اچون محل اهالىسى طرفىدىن شول اماملارنىڭ معيشت ياغىنى زور اهمىت بىر ولازمدر. محلگە خدمت ايدىن روحانىلارگە امام وەؤذنىلارگە، مسجد و مکتىبلارگە ضرور بولغان يىللىق مەصارىف محلە طرفىدىن بىر اوگە تېوشىلىدۇر، چونگە امام وەؤذنىلارنى سايلانغاندە پرىغورغە بىناەھم (اوستىر- ايتىلىنى اوستافىن يوزدە ايللىيىشىنچى مادە سنە بىناە) اماملارنىڭ وەؤذنىلارنىڭ ھەم مسجىدلارنىڭ تربيە لىرىنى محل جماعتى نظام قاشىدە اوز اوستىلرىنە آلغان حساب ايتولەدر. ايمىدى حاضرگە محل روحانىلارى يىللىق بىر- مەين كىلور وظيفە ايله حاللارى تاعىمىن ايدامگاچ محلە جماعتى اولدىن مەھول بولوب كىلگان: زكوة عشر فطر صدقەلرى، و قربان تېرىبارى و نەفلە صدقەلرى خدمت بىر ابرىندە مەكافات قىلىدۇ بولغان: نىكاح اسم قوبو جنازە او قوبو كىك خصوصلار دە بىرلە تورغان وىر- گولر ايله تاعىمىن قىلو تېوشىدۇر. محلە جماعتى اوز روحانىلارنى محتاج ايتە، سونلار امام وەؤذنىلار محتاجلىقدىن چىت بىرگە كون كوررلىك خدمت ازىلرگە ياكە اوز محلە اشلرىنە مانع بولورلىق كسب و باشقە اشلرگە كرو شورگە مجبور اولماسونلار ايدى. عشر زكوة فطرە كىبى و اجبە صدقەلرنى و قربان تېرىسى و باشقە صدقەلرنى كويورلىق قىسەن شول روحانىلارنىڭ مەاشىن تاعىمىن ايتويولىنە صرف ايتسونلار. روحانىلار- دن آرتقانن باشقە و جوە خىر اتقە و ذى القربىلارە صرف ايتسونلار. الله تعالى طرفىدىن لازم ايتلىگان حقلرنى ذمە لىرنى بولوب قالماسونلار الله تعالى حضرتلرى (اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم ان الله يامرکم ان تؤدوا الامانات الى اهلها) دىبە امانت ايدوب بولكلانگان حقونلارنى عبادە مالىه لىرنى اهللرىنە تابشرونى لازم ايتەدر و تورلى عبادە مالىه لىرنى اداء

قىلمانغان كىسە ار امانتلارگە خىانت ايتكلانلار جملەسندن بولورون بلدرەدر. ايمىدى امانتنىڭ كۆ زورىسى يوغا- رىك مذكور (۱۵۵) نچى مادە ايله ھەم اوزارنىڭ بىر- پىغورلارى ايله دە ذمە لىرىنە آلغان دىنى روحانىلارنىڭ بىنڭ حقلرى بولسە كىرك بىناە علمە اول روحانىلارنىڭ نقتىسى قانون بويىچە دە پرىغور ايله سايلانوب تصد- يق قىلىنوب ايله دە شول محلە اوستىنە بولكلانگان سانالادر. شونىڭ اچونىك مسلمان روحانىلارنى خىزىنە دولتىدىن بولكلاندىلى بىر تورلى وظيفە بىرلەمىش.

مونه حاضر اوراق وقتى ايگن جىوب آلور وقت حاضر شول ايگنلارنىڭ عشرى ايله روحانىلار كۆزنى تاعىمىن ايتوگۇز روحانىلارنىڭ و اجبە صدقەلرغە مەصرف ايدىكندە شىبە يوقۇر. آلا محلە خدمتىدە و روحانىلار لوازىمە بولغان مدتە كسبىدىن عاجزلار آنلارنىڭ نقتىسى اهالى او- ستىدەدر.

الله ذوالجلال حضرتى ار كان اسلامدە اولغان زكوة نىڭ فرضلىقى و اوتەونىڭ تېوشلىگىنى شولاي اوق عشرىدە زكوة الزرع يعنى ايگنلارنىڭ زكوتى بولغانى اچون آنى بىر مەككە تېوشلى ايكانونىدە قرآندە نىچە اورىندە بيان قىلغان:

اولا سورة بقره ده (يا ايها الذين آمنوا انفقوا من طيبات ما- كسبتم وما اخوجنا لكم من الارض آلايه) معنىسى تفسىرى بىلە: اى ايمان كىتورگان كىسەلر اوز كۆزنىڭ طيبە پاك اولغان كسب ايتكلان ماللار كۆزدىن ھەم بىردىن چىققان ايگن و آشلىقلار كۆزدىن نقتىلەندىرگۇز، يعنى تېوشلى اورنلرىنە مەقدار مەبىنى بىرگۇز.

(۲) نچى سورة الانعامدە- و آتوا حقە يوم حصاده- آية جليلەسى ايله ايگن آشلىقلارنىڭ عشرىن بىر مەك ايله امر قىلەشدر، يعنى ايسگنلار كۆزنى اورغان جىغان كوندە تېوشلى حقنى بىرگۇز شول سببلى انگر بىزار كىل- چىكە مەراب منبر اهللار مەزنىڭ چىن عالمەتدىن و متقى او-

لمقلربنى چن كوكللر مژدن آرزو قىلساق آلارنى تاء-
 مبن ايتومز تپوشدر. البته صدقه واجبه لرمز نك بپرله
 تورغان اورنى شول اوزم نك محراب صاحبلى اولغان
 امام و روحانىلر مژ ديوب بله مژ، چونكه آلار لواز مژ
 بولغان لرى مدتده فى سبيل الله محصور لرمز جمله سندن
 بولوب كسبدن عاجز لردر. صدقه غه مستحق فقير لرى
 قرآن كريم سبيل اللهده محصور فقير لرمز
 ديه تعبير ايتهدر بونلر ايسه شونلر مژ سندن بولونك
 شبهه يوق. البته بوكار ميجر مسلمان انكار ايتماس
 و خلاف كيلماس ديوب بله مژ. نده بو صدقه لرى بير گوچى
 هم آلفوچيلر غه دنيا ده كوب فائده لرمز اولغان كى آخرتك
 هم بيك كوب ثوابله نائل اولاقلمر. ايمدى شول
 لازمنى واجبه صدقه لرمز ايله اوتالسه اهالى بر يولى
 ايكي بورچنى ادا قىلغان بولادر: بر دن الله تعالى
 طرفندن لازم ايتلگان عبادت مالبهنى اوتيدرمز. ايكي چيدن
 پربغور ايله ذمه لربنه آغان روحانىلر نك نفقه لرمز
 اوتوب ذمه لرمز مسؤولتدن فوتقار لرمز. مونك اوستنه
 روحانىلر نك ذلندن قوتة روب آلار غه احترامنى اظهار
 قىلغان بولالرمز. اوز لربنك دينده اخلاصقار نك عملى
 صورتده بلدروب دنيا و آخرتده مدح و ثناء غه مظهر
 اولالرمز. فولكزده بولغان نعمتلر نك قدرنى بلوگزم ،
 شكر انه سين اداء قىلگزم ، بركات تابارسزم. الله تعالى
 (لان شكرتم لازيدنكم) ديه سز لرى شكران نعمتكه
 قز قدروب تورادر. شكر انه قىلوچيلر نه نعمتلر نك
 آرندروب بركتلى ايتونى وعده قىلدر. ايمدى آخوند
 واماملرمز! اوشبو (نصيحتنامه) نى محل اها ليسنه اوقوب
 بىغشى آكلاناسزم، تاينكه سز آلار نك اوستينه الله تبارك
 و تعالى طرفندن شريعت ايله وهمده شولا بوق نظام ايله
 بوكلانلگان فرضنى توشندروب، آلار ذمه لربنه
 بوكلانگان حقلر نك بلوب بحق اوتوسونلر ايدى، ومن الله
 التوفيق.

مفتى اهل الاسلام الارنبورغى
 محمد صفا ابن آخوند عطاء الله بايزيدى.

مفتى حضرتلى حقنده افترا و طعنه لرمز.

(ك) امضالى حريف، مفتى حضرتلربنك سياحتى
 حقنده هميشه طعنه و افترا سنده دوام ايتوب، افتراسى
 (يولدى نك) (۱۶۶۶) نومر سنده دخى باصاوب چقه مشدر
 حريف ايتنه: (سلطاناى قريه سينه مفتى صفاملانك
 كيلوب كيتوون بر مرتبه يازغان ايدم) ايدى آنك
 سياحت قياغان اوللربنه اوزم باروب، نى اشلهب،
 نى سويله بپر گانلگن صوراشوب، ايشتكان بلگ انمنى
 يازوب، اوقوچيلر غه تقديم ايتمكچى بولام.) ديب.
 حريف نك بوسوز لردن، كندوسينك ذانا و وجدانا
 علمه دينيه نك حق دوشماني ايكانچلگى آكلاشلوب، اوزبنك
 صرف متجسس، و صاحب بهتان بركشى ايدوكنى،
 اعتراف، و اقرار ايتهدر. گويه حريف اوزن، مفتى
 حضرتنك سياحتنى بر مأمور روشنده تفنيش ايتگان
 و صور اشقان شيكلى ايتوب كورسته. حال بوكه، مفتى
 حضرت اوزبنك دينى بولغان سياحتنده آنداي قارغالردن
 خوف ايتمه بنچه، كلام و خطابلر نده ماهو الحقنى و الصوابنى
 هج كمدن ياشر ماينچه اظهار ايله دكلرى، علماء حاضر و ن-
 نك معلملربدر. مفتى حضرت بايزيدى جنابلرى:
 ذات و طبيعتلر نده (يجاهدون فى سبيل الله ولا يخافون لومة
 لآئم) آيه كريمه سى مفاد نچه موصوف او اوب، چيتدن
 قچقر غرچى (قارغا) لر غه بيك اول قدر ايسى كيتار لك
 دكلدر.

حريف ايتنه: (مفتى صفاملا اوصا اريازنده ايسكليك،
 و تعصبلرى بلان مشهور بر نيچه اوللردهغ ايشان،
 مدرس ملالربنى زيارت قياغان كېغينه كيلمه گانلربنى كافر
 ديب سوگوچى طانب قريه سينك نور الله ملانى، شولا بوق
 سلطاناى قريه سينه گى مشهور عطاء ايشاننى، (باى)
 اولى نك مرحوم زيننه الله حضرت اوغللر نك، و باشقه
 هادى اول بايلر نده زيارت ايتوب يورگان.) ديب»
 حريف ديگانچه مفتى حضرتنك بويله علماء كرامنى

زيارت ايتوى درست در، و اشى شرعيدر مفتى حضرت، اوزينىڭ طبيعت ماملوفه لارند، تمام حلم و وقار، تواضع و انكسار، بشاشت و فعال كى اخلاق حسنه نىڭ جملهنى حاوى و شامل بر ذات اولدقلى كى، جهله مامت قاشنده آنىڭ عزت و فضيلتلىرى، شرف و مرتبه لارى شول نسبت به بولوك ايكان علماء و اغنيا نىڭ دعوتلىرىنى قبول ايتوب، مجلسلىرىنه تشرىف بيور مقلرى شارح اكرم صلى الله عليه وسلم نىڭ (اودعت الى كراع الغميم (۱) لاجبت رواه ابوهريره) حديث شريفنه موافقت ايله دكلرىنى و مشار اليه حضرتلىرى جمع حركت و اطوارنده رسول اكرم نىڭ اخلاق و طريقلىرىنى اوزينه رهبر ايتكان بر ذات بولو لىرىنى كورسسته در. و مفتى حضرتنى مجلسكه دعوت ايتكان علماء و اغنيا مزده: (اذا انا كم كرىم قوم فاكرموه) حديثنه امثال ايتمشلر در. و عند الله چوق مثاب اولمشلر در.

لكن عريفنىڭ ذهن و قوه لارى قلب و وجدانلىرى ظلمات جاهليه و كدورات نفاقيه ايلان بويالوب يتكانلكنن هر ايز گو اش آكبا بالعكس يمان اش بولوب كورنوب تلبىسات شيطانيه آنى قابلاب آلغانلقدن مفتى حضرت حضورنده بولغان مجلس علميه و دينيه لىرى عريفنىڭ وجدانينه بيك آور عذابلر چيگار گه مجبور ايتمشلر. عريف ايتيه: (صفا ملا مذكر مجلسلرده سوز سويلا گانده هر سوزنىڭ باشندا، على معلومانم بلان فلان اشنى فلانچه اشلرم جهله لارى بلان لاف اوروب، نيچكده مجلسده گى خلقنى شاق قاطررغه طرشا ايكان) ديب. عريفنىڭ بو سوزى تمام خلاف حقيقت اولوب، مفتى حضرتلىرى حقنى محض اورنسنز افترا در. مجلسكه حاضر بولغان علماء نىڭ اعترافى ايلان، مفتى حضرتندن بو كى اصل سوز، و نام شروع سوزلر چقمادق، و چقماديه چغى معلوم اولوب، بو كى بالغانلره اهل انصافنىڭ اعتبار ايتيه چكى ممكن دگلدر.

عريف ايتيه: (مفتى اوزبده هر كمنىڭ طبيعتنه (۱) كرام الغميم: اسم موضع بين مكة والمدينه. نجم العلم.

قارابقنه سوز سويلا گان. مثلا: طائب قريه سىنىڭ نور الله ملاغه، حضرت: مسلكتك ثابت بول، نىسى سىنى نلسه نيچوك سويلسن، سىن آلا رغه التفات ايتمه، چديد، و دهريلر تور ليچه سو گارلر، سىنىڭ آثار هيچ كىفنىڭ كىتمه سن. منه مېنى بوتون تازار غريته لارى سو گه لىر، آلا رغه مېنىم هيچ ايسم كىتمى) ديب.

عريف كوزگنى آچوب قارا! مفتى حضرت اوزى علماء شرعيه دن اولوب، اعتقاد و مسلكلارنده مذاهب حقيقه طريقلارينه بيك نق يياوشوب، ثابت و مقيد اولدقلىرىدىن ديانته يولانده دوام ايتكان حضرت اماملره طريق و مسلكتك زده ثابت بولگن! دين و اعتقادك زده مقيد بولگن! ديب و عظ و نصيحت ايتمه كى، البته طبيعيدر هم تيشلىدر. (ولتكن منكم امة يدعون الى الخير و يامرون بالمعروف و ينهون عن المنكر و اولئك هم المفلحون). و خير امة بولغان علماء دينيه نىڭ اوستلرىنه يوكل ناماش وظيفه شرعيه لىرىدر. (كنتم خير امة اخرجت للناس تامرون بالمعروف و تنهون عن المنكر) الآية. لكن جاهل عريف اوزينىڭ جېلى حماقتنده، مفتىنىڭ و عطفنىڭ آدم نىڭ طبيعتنه قاراب سوز سويلاي ديب تعبير ايتدر. معلوم در كه؛ بايزيدى حضرتلىرى؛ حدودت عاليه من طرفندن مفتىلككه تصديق ايتگان كوندن باشلاب، صول تاتار غريته لارى نه قدر ناحق افترالر بازوب، بتون تازار عالمن قائلر ايتسه لرده، و آنىڭ منصبينه تعرض ايدوب، اورنندن اوستراب الوب طاشلارغه قدر جرات ايتسه لرده، (العبد يدبر والله يقدر) مفتى حضر- تلىرىنه ذره قدر نقصانات، و مرتبه لرىنه ولو جزئى اولسون خال كيتره آلديلر مى؟ بلكه اوزلىرى دائره و حدودلارندن تجاوز ايله دكلرى اوچون، جزاء نقديه گه مستحق اولديلر دگل مى؟ و بونىڭ كى جزالردن قورقوب (الله دن دگل) سوكره مفتى حضرتنى سو گودن، ذم ايتودن توفى ايتديلر دگل مى؟ بزم قارتلر: (ات اورور كاروان بورور) ديلر، شونىڭ كى مفتى حضرتلىرىنه خلافيون طائفه سى نه قدر افترا لىر

ارغنتسەلر دە، انشاء الله مفتى اوزينك عالي مسلكك دوام ايتوب، هر مسئلهده احكام شرعيهني، ولو ازم قانونيه تي اعتبار ايله اجرا ايتەچكلردر. و محكمه شرعيه آنك اجتوادی سايه سنده كون بكون اصلاح، و ترقى يولنى توتاچقدر. امل ديانت قطعاً ايتەدر كه؛ مفتى حضرت اوزينه التزام ايتلەش امرار نده ثبات، و متانت ايلان دوام ايتوب، حكومت نك اذن و مساعدەسى ايلان، ملت اسلاميه اوچون قيمت و فائدهلى اشلىر ميدانه كيتروب، و بونك سايه سنك هموم ملت اسلاميه نك اخلاص و محبت لرن اوزينه جلب ايتوب، مخالف لرن شاق قاطر سەلر كيرەكدر.

حريف ايتە؛ (آندن صوك مشهور عطاء ايشانغە اوبازنوى آخوندلىق بيروب، تيرە ياق ملالرنى قاراب تورورغە قوشقان الخ) ديب.

حريف نك بو سوزى درست بولسە، نه قدر شادلىق بلان تلىق ايتلە تورغان خبردر. شيخ مبارك محمد عطاء المنصورى حضرت نلى، اوزينك عالي معلوماتى، بيوك همت و ديانتى، احوال عالمدن خيلى خبردار اولماق سايه سنده، (آخوند هم محتسب) بولورغە صلاحيتلى بولمىز. داندر. اگرده شويلا بولنور ايسە؛ يرمزده بولغان بعض امامار نك دائره شرعدن چغوب يورولرينه، و علماء صفتنى تاشلاب، مى لباس لرنى اوزگار توچلمره بر اشانچلى رسمى ناظر بولور ايدى، لکن مفتى حضرت؛ هر وقت شيوخت ايلان مشغول، و اوزينه قارىلق حالينه ايرشوب بارغان بو حضرتنى، آخوندلىق خدمتلىرى يوكلانوب بورچەس ديب كوئلكە كيلدر. (مع مافيه) شيخ منصورى حضرتار بنك اعتبار، و نفوذارى كيرەك صابر انبه قاشنده، و كيرەك ولايت ماعمور لرى قاشنده بيوك، و اعتمادلى اولدقن، (حريف ديگانچه) آنك اماملره واعظ، و ناظر اولماقينه آخوندلىق پراؤاسى لازم دگلدردر. و دغى منصورى حضرتلر بنك ناهق

اورنده امام لراوسندن دانوص ياصيم ديب فورقتو لرى (حريف ديگانچه) هيچده اشانور، و اعتبار ايتە تورغان سوز دگلدردر. بلكە حريف نك بو سوزى؛ نوع جهالتندن ناشى، حقنى باطلدن، و عظمنى دانوصدن تەيز ايتە بلمە. دكندن كيلدر.

حريف نك مقاله سنده بوندن باشقه خيلى معناسز سوزلرى، و يالغان افترا لرى كويدير. لکن اول يالغانلره على حده رديه يازمق، اوچوچيلره انطباب، و لال كيتورەچكدر. بناء على ذلك كلايه اختصار لازمدر.

بانكز علماء كرام! (ك) امضالى براو، مفتى حضرتينك سياحتى حقنده شونداى معناسز افترا لرى يازوب، غزيتەده نشر ايتدرەدر. و حميت دينيه من فوق العادة غلبانه كيلدكدن، بونك افترا لرنى رد ايتەمە ينجە، اوتوب بولميدردر. پيچ آرقاسينه ياشرنوب افترا يازغوچى بو آدم نك، بر كون اسمى ميدانه چغوب، عندالناس افراط اويانلى بولەچقدر. بناء عليه؛ دنياده هيچ بر خيانت يوقدر كه؛ آخر بر كون آدماره شايع بولماسون.

حريف؛ مفتى حضرتلرى حقنده اورنسر افترا لرى يازوب، هادى مقصوديلرنك آچولى يوره كلرينه بر آرتساي بيره، و مفتى بولە آلماينجە قانغان حسد اولطرينه صالام، و چوب چار جيوب، اولطرن كوچه. يتهدر.

من يهدينه الله فلا يضل له ومن يضل فلا هادى له .
و نعوذ بالله من شرور انفسنا و من سيئات اعمالنا .
و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين .

آخوند عبدالرحمن بولايف

آچی حقیقتلر

آرغوستمك ۶ نچى كونى ايدى كورشى اولدن كىلگان طائش باش ملابران بر مجلسده تصادف ايندك طبيعى اول ياكالقنى ماقتاب ماتنك آلدى ايدىلى ايكانن حاضر گى كونده كورونب تورغان ترفيات وبوندىن الك بولمغان تشبثات آرقه سينده ملت نك عهوماكوزى آچاوب بوندىن صوگفى بوونلر اوچون ياقنى دنبالر توو اچاغن سوبلادى. مين ايسه بالعكس «ترقى» دىگان سوزنك اصل موضوع سنده استعمال ايدلماووين ملت دىگان سوزنك معناسينده اصل ترفيچى ار نك بلمى استعمال ايدوار بن سويلب اول نك بر ملامسى اسمندن آلدە ليغيه زدن ملت گه كىلگان عهوما ضرر لرى وهر كم نك عقلى ايلان اويلان بىلنگان فسادلر نى تزوب كور سادتم ديدم: بزنى آاغه آاوب باروچى ار وترقى نك مصداق وفر دكاملارى صانالغان:- وبز قزوقغان كشى ار غزيتە يازوچى ار وغزيتە مسلگن تعقيب ايدوچى لر در. بز شول كشى ار نك سوز لر ينه، يارغان يازولر ينه قولاق صالديغهن كىبى، آار قوشقان اشنى و آار ماقتاغان افعال وار صافنى ده اشلار گه حاضر لرمز. هم بالفعل اشلى مز. اما تاسفك، عقلمز ايلان قابده بار ديغهنى بارغان بولهن نك هلاكت كه مى سعادت كه ايلته چكنى حقه ادر اك ايلته آلمهز، آار نك نل صانوارى و طاقند اوارى قارشونده مبهوت اولوب قالامز. آار نك دىن عزيز مز گه ايتكان خيانت ار بن بعضهن آچق ايندروب آكلى آلسه ده قرآن كويم تعبير نچه عدوا كبرهن اولغان ابليس قوتقوسيله آندن كوز يوماز، ياخود اوز مز ده بولغان ناچار اشتها بزنى آندن كوز يومارغه مجبور ايلته. دىن مز گه خيانت ايلته ار دىك بو آچى حقيقتنى ملتد اش ارم قارشونده يوزنى قزارتوب بولسه ده ايتنى اوتوب بولمى. زير ا آرمزغه ترقى باصقچى صانالغان غزيتە لر نشر ايدله باشلاغاندن اهتبار ا ديانت مز گه آزمى قصور و نقصان ار كىلدى

دين قوشقان امر لار گه اطاعت ايتكان ار مز دن غزيتە لر ينه رومان لر نده- تياتر و كانسرت لر ينه چينا- لشوب- كوادىلر. خاتون لر مز دن حجابنى رفع ايدوب آنلر غه عفت اور نينه زلت و حياء سزاق، ناموس اور نينه بوكار چه ادب سز خانه ار ده غنه كور يله تورغان ادب سز لكار اوپره تدبيلر. اوز لر بگنه دين تو تاغانى جيتمه گان بتون ايار چن لر ين حتى عهوماى ملتنى شول دين تو تاوبو ايلنه سوق ايدهر كه فلم فكتور تل ايلان عيانا دعوت ايتدیلر. و ايتمك لار. اديب لار همده ادبهار ده گى ادب سز لك آرقه سنك ملت مز نك يارومى وبوندىن صوگفى بارلق بوونى دىن سز لك گه توغرى سين ايتكانك الله عفو ايلته سه جهنم گه يول توتدى.

شيمدى بولارنى سويلاب يازوب ايتو بكنه توقتاتو امكان در جه سندن طش قالدى. توقتاتور غه ده حضرت عمر غيرتى ياخود حجاج ظلمى گنه ياردم ايتسه ايتهر در جه گه يتدى.

قرآن ايلان وعظارك الله غه ايمان لرى حديث بر لن قتيبه ايدراك اسلاميت و پيغمبر گه اعتبار لرى يوق. آخرت كونينه ايمانى بولمغان الله دن قورقمغان ماصون و مادىون لر گه دينى وعظ نه قدر تاء ثير سز بولسه، بز نك ترفيچى لر گه ده شو مثالده گنه كار ايدە چكدر. اميدنى تورلى ياقدن كىسار گه توغرى كىلدىكى بى تعليم و تربيه مسئله لر ينده ده آنلر دن اهتدا كوتو اميدلى تو گل. چونكه شو كونك مدرسهار مزده اخلاق اور نينه اوقتقان نرسه لرى بر هم بر هم صاناساق يعنى مطبوعات اهلى مقبول و دعقول كور گان درس كتابلرى نى آفتار ساق دينى اخلاق دن حساب ايدلور لك، مسلم بولور لق بر گنه نرسه ده طابا آلمىز اخلاق سز معلمه لر قولينه طابشو لغان مكتب مدرسهار مزده دين تقويه ايدە تورغان در- سلرى كور و تو گل- شفاها بولسه ده ايشو تر گه امكانى حتى قاله لغان.

مدرسهدە نيچه بىلر اوقىغان نارىغ و جغرافيه بىلگان ايرار بلالار موءمن به نيچه ايدىكن بلمى لر. ۲۱ ياشكە

يتمكان مکتب کورگان قزلر اور لر ينه لازم بوواغان تظهیر
مسئله سنیده بلمگاج آلاردن نی کوتز گه کیرک ؟ ذاتا
مقدس بولغان دین الیهی و تعلیم پیغمبرینی بو کونگی
معلم و معلمه لر دن کوتو اور نسنده پاریز شانتان لر یندن
اخلاق اویرانو کوبی استبعاد ایدلسه بزده گی اسملی
معلمه لر دنه دینی فائز کوره شولای حسابلا نورغه تیوش.
قبون بولسه ده توغری سوزنی ایتمی بولمی اوتسکان
سنه لر نك برنده وقت عزتده سنده ماقنالوب آکا مسلمان
جهیتی طرفندن یاردیم بولوب بز نك طرفه
سیاحت گه کیلگان بر معلمه نی اجنبی محض بولغان بر معلم
بر لن ایرلی خاتون لی بولوب یورگانن کور گاج شام
شب بتون معلم و معلمه اسملی ذات لر دن نقرت لنوب
قالغان ایدک بوسنه اوتکر قلملی- ادیب حساب ایدلگان
واسمی رضا فاضیلر موسی لر رهنده یاز یله تورغان محرر-
نی کور میسکه بر یهودیه بر لن ایرلی خاتونلی یو-
لوب (غراژ دانسکی خاتوننی ایتمش) یورگانن کور گاج
بتون غزیته محرر لر یته یعنی ادبسنز ادیب لر گه قول
سلته دک یوز توبه نی کیلسون لر... الی جهنم زمرا دیدک.
شول کشی لر نك آله بولوب «لیدر» صانالوب
یورولر ینه و بصیرت سز افندیلر نك شوئلره ایاروب ترفی
ایتمه ز ملتنی آله سورهمز دیولر ینه فایغروب او-
طوغان آنارده وقت محرری فاتح افندی نك قابان اولنه
معلمه لر فور صینه (آلمش خاتون قز آراسینه) باروب
قونا تونه یوروینی کورب تاغن فانمز قاینادی. آنك
حقنده ئلل نینداین سوء ظن لرغه توشدک اوزی یاز-
وب اوز گناهن اعتراف ایتمه آنی بز قایدن بلور
ایدک، هیات! کناهن اعتراف ایتمی بز شاشدق. دیدک
فاتح افندی آیینه بر بارسه آندن توبان لر باغیستان
خاتوننی ابو عالی سنه فارچی کبی ای توب او ط کیرک گان
صایون باروب قایتقان لر در، بارغان بر کشی گه ایشان
اوی ایشان بولمه سی نصیبوق بولوب جتماوی بیهری.
اور البای کبی لر تله صه قایدن بوقله سله رده اختیار لی ارانك
کبی خنشی لر ویاغان فیلبه تون یازوب «کتاب» لک ایل

طماق تویدر وچی ار فده اددنه مهر بان ایشک اری آچوقی بولا.
(ادیب و ادیبه لر اختلاطی بولسه ده بو اختلاط نك غیر
مشروع ایدیکنه ایه انهن کامل ایدی.)
بز نك کبی قار اخلاق- ادیب لر ادیبه طائش توگلار
آنلر نك بو مصاحبه سنی جنت ایشگی تو بنده ابلیس ویلان
مصاحبه سی دیب تلقی ایتدیلر.
در واقع اش شولای بولوب چقدی کیگاش مقضا-
سنجه قابان غه ابکی صوصاغان یکتنی قزلر و خاتون لر نی
آلور غه. قویلر نی او یور گه بوریلر- یبار گان لر یین
ایشتیرک- وقت ده او قیدق.
بز گه آلار نك فاتح کبو کوبک اجنبی بولولر یندن باشقه سی
قار اگنی بولسه ده هر حالده نماز ارقیماغان روزه توتمه مان دین
قوانیننه اعتبار ایتمگان دیانتسوز کشی لر گه اوشانور
چیتون بولا، فاتح وجهلی لر نك فاتناشوب یورولاری
مشروع بولمغان کبی بولار نك ده فائز لیکنی- اجنبیه
خاتون لر غه تیل خرائتیل بولوب یوروینی- شریعت
صیدرمی حرام صانی.
بواشلر نی اشلاووی درست بولمغان کبی آلار بر لن
یورگاننی یازوده شرعا اوز قباحتنکی اعتراف اینو
بولا. بونی ایسه ادیب لر ادب اسمندن اشلا دیلر.
اولغنه بتمه اگان آلار غه ایکستری بننی تیاتر اوبنالغان
آنده هم آلار نی کوز لر گه باروچی غزیته مخبر لری
«دون ژوان» ار بولغان در. اگر ادب اسمندن اشلانگان
قولاقغه ایشدا لگان، معلمه لر نك صاباچی صادلر ده و بیلوف
باچه لر ینده ابراهیم لر قولاطیغندن فصواب یورولر ینه
یازساق اش نك مقدمه سی اولارق ۲۰۷۴ چی وقت ده
یازیلغان «یاکا نسل» اور چپونه دخی شوملی بر یول
آچیل. طالستوی نی قدر فیلسوف بولسه ده کوبه پیگنه
ادیب حساب ایدلسه ده ابرار نك خاتون لر غه تلاگان
هریت لر یندن مقصد نه ایدیکن «کریته رووا» صانانا
روماننده اعتراف ایتمی اوتنه آلمغان. پیغمبر مز نك
آلدان خبر بپرووینه کورده اهل عقل اعترافنه
قاراغانده خاتون ار تیر سنده یوروگان کشی لر نك

غرض لاری هر که گه معلوم نرسه دن عبارت ایدیکی بدیهی، آنی آچوب تفصیل سویلر گه اورون یوق . ذاکر خلفه خاتون لرغه حریت تلاب بل صایون خاتون یا ثگار توب نوره، آستر خان ننگ مصطفی ده حریت پرور ایدی آیودای خاتونن آستر خانغه وقف ایتوب قالدروب اوزی باشقه لر آرتندن یونالیدی. مرحوم اسماعیل آغا عمر بویینه شوندی بر مسئله برلن مبتلا بولوب روحندن آیرلیدی.

آرسطو حکیم انسان ننگ ترقیسی باشنده غنی املی برلن بر گه بولادی. قران بای لرینک ولاد نغانه آچری لاری بر یاقدن ترقی صانالسه ایکنچی یاقدان گناه اعتراف ایتوب بولوب چققانن آرسطو سوزیل ناءکید ایتساک معلمه لر فورسی مسئله سنده تل صانوچی محرر لر ننگ ده غایه املاری نه ایدیکی یاغشی آکلانسه کبره ک.

عبدالله عثمانق

تورلی خبرلر

یاش امام

اوشبو سنه کیچوردکمز رمضان شریفی اچنده ترویسکی لک بر معتبر کشی ننگ اوغلی یاش امام اورسکی گه سفر ننگ ییل قوار ژولصنده صوویندیق بوینگه الحاج سهرنتای اسملی کشیگه قونوغه توغری کیدانن ایکندی هم آخشامغه اذان ایتولسه ده امام افندی جماعت نمازینه کیلمای قوناق اوینک بوله حاجی افندی مهمانلر افطارغه کیلسونلر دیب اوز اوینه چاقروب آله. خوش مهمانلرم آوز آچوکن دیب افطار طعامیغه اشاره ایدیه. یاش امام: حاجی افندی بزلر مسافر ایدک دیب طعامه شروع ایدیه لر قازاق حاجی سوز آراسنک؛ افندم سز بر یغشی آدم ننگ بالاسی هم اوزگزده حضرت ایکنسنز. نی اوچون جماعت نمازینه کیلمه دگز؟ دیدی. یاش امام جوابنده بز مسافر ایدک دیدی. حاجی سهرنتای امامغه خطابا: افندم سز گه مسافر بولدم

دیپ روزه ونمازنی قویوبز ننگ قاراماقزده مسنحس توگل چونکه جیککانگز پار آت، پاؤوزکمه اورنوگز جابلی، کوچرگز بار. اگر سز عسکری خدمتکمه بارا یاتقان بولساگز یاکه دوه اوستونده یاکه غیر بر مشقتلی سفرده اولساگز «مسافر ایدک» دینگان عذرگز مقبول بولور ایدی. قرآن (وان تصوموا خیر لکم) دیب تورغانده، سز ننگ پاؤوزکمه ده پاپروس تارتوب، روزه سز یوروگز درست توگل. چونکه سز بر قومغه امام بواچ، فسق فساده، میل قیلغان خلق بالکلیه سزدن اور نهک آلوب یولدن چغار دیدی. هم موندای فامق آدم موندن صوکن بز گه کیلماسون دیدی. مذکور امام فاینوسفرنده روس اولارنده مسلمان اوینه توشمی، روس اوینه توشوب، آشاب آچوب کبتکان. مسافر جهالتندن طولایی قزاق حاجی ننگ اورنلی اعتراضندن اویالوب قزاروب کیندی. ا. نورمحمدی.

مفتی حضرت حقنده اداره مزگه بر او یازا:

«طورمش هنوز مفتی حضرتنی بایزیدی یاکه صفاملا دیب کنه یوروتهار پادشاه حضرتلری طرفندن احسان ایدلگان مفتی لک عنوانن خنی ایدیه لر بتون روحانی لاری بوننگ ایله تعقیب ورنجیده ایدیه لر ینه شوشی بیر امدن صوکن چققان نومبرنده عیدده شاهانه تیغرام حقنده نیندی ادبسن عبارة ایله یازغان شوشی خصوصاً صدیه بر تدبیر کیرک ایدی یاخود یازب توبیخ ایدارگه ایدی آلائی شایاروب روحانی لر باشلغی برله اویناماسن ایدی» دی.

اداره

تازار غزیتلاری «وقت» نی استئنا ایتکانده عهوما شوشندی پیس حر کانه بولدیله. قویاش برلن بوت لدر غزیتلاری صوکنی وقتده بر قدر انصافقه کیلوب مفتی حضرت دیه عباره باشقار تسه لر؛ باشقه لر هنوز ابو جاهل عنادنده اصراری قیلندن عنادارنده دوام

تورك هسكولرى

غزيتته و تېلېغرام خبەرلرينه كوره توركيه طرفندن
آوستريا گيرمازده كوندرا لگان باردم عسكرى بزنك
فرونتغه كيلوب يتكان لر. حاضر گه آلارنى الووف
هم قوويل خطيننه توقتاتوب تورغان لر. آوستريا
گيرمازده آلارنى بيك شهب قارشو آلغان لر ايمش.

قافقاز فرونتلرنده

ديسار بكر طرفنده بولغان فرونتلرده صوغش
بزگه فائدهلى صورتده دوام ايتده ديب يازالر. وان
كولى غربنده بزگه مخالف لرنك بايتاق يري الكگان .
برروط عسكرك قولغه آلنغان موش بيلبس تيره سنده
تورك لرنى تجاوز ايتده لکن اوزلرنجه مطلوب
بولغان نتيجه لرنى قازانا آلدى لر.

اورنبورغ خبرلرى

ايشان خاتونلر امتحاننده

قورصر ياصاو بهانه سيله نورلى بردن خاتون قزلار
چيناغان باغبستان معامه نك وقتك ۲۰۷۸ نومره سنده
يازغان حسابنه كوره خاتون قزلرى امتحان قلغان مجلسده
حبيب قلى ايشانده بولغان آندن باشقه فاتح كريمف
حسينيه معاملرندن جمال وليدف ترويسكى دن عبدالله
اسملى اجنبى لر بولغان لر صوغش لرى بصيرتسز كوكل
كوزلرى صوفر ديانتدن يراق اولدقارى ايچون تل-
سهنى اشلاسه ارده حبيب قلى ايشان نك خاتون لر برلن
چو الوروى ديانتا عفو ايدلورلك اش توگل. بونى درست
سلسله گه اوشانچلى مشرب گه منسوب بولغان ديانتن
اعتبار ايتكان ايشان راشى ديب قاراب بولمى. الله-
تعالى ايشان نك انصافن بار ايتسون. مريد.

ايتده لر. الله تعالى جز أسز الرن بير سون. طور مشچيلر كېى
برر استنجا سز مفتى بولغان بولسه بوكار چه لىنك بر گنه
توگل مكذات ايرشكان بولور ايدى و طهارة سز ضيالى
لردن حاضر گى مفتى حضرتلردن كوروب تورغان
ياخشى لقلرنى كورو مبسر اولماس ايدى. «أت اورر
كروان بورور» قيبلىدن آلار اور سون مفتى حضرت بورى
تور سون دن باشقه حقمز يوق.

خارجى خبرلر

بلغارلر تجاوزى

بومفته اچنده بلغارلر اتفانچى لر گه قارشو قزو تجاوز
باشلاب بالقانده ياتا بر حالت توغدر ديلر.
آلارغه قارشو اتفانچى اورنك عسكربده فرونت بويته
تجاوز توتدى.

انگليز فراسوز عسكرا رى كك اوك قاناتى استرومه
يلغهمين كوچوب دوشمانغه هجوم ايتديلر. «تير
حصار» دن ۸ چاقرم جنوب غربيده گى تغو تلغان باراقلى
جمعه پازبتسيه لرينه باقلاشديلر. فرونت نك اور تاسنده
تق طوب طاوشلرى دوام ايتده بلغارلرغه قارشو طور
اچون ايتاليه دن سلانك گه عسكرك توشور لى.
ايتاليه عسكرا رى اتفانچى فرقه ار طرفندن آلقتلاب
قارشو آلنغان لر.

روس نيمس آراسنده

مانيوچ استانسهمينه دشمان لر آبرو پلاندىن
يوزدن آرتق بومبا طاشلاديلر. لکن ضرر تيدره
آلماديلر. بورايونلرده دشمان بعضا غاز بلن هجومار-
ياصى مع ذلك موفقيت بزنك طرفده بولوب اش كوره
آلميلر.

بومفته اچنده گى صوغش لرده بزگه بايتاق
اسيرلر، صوغش اسباب لرى آل كدى دشمان لر طرشاق
برلن تجاوز باصارغه امطلسه ارده اش كوره آليلر.

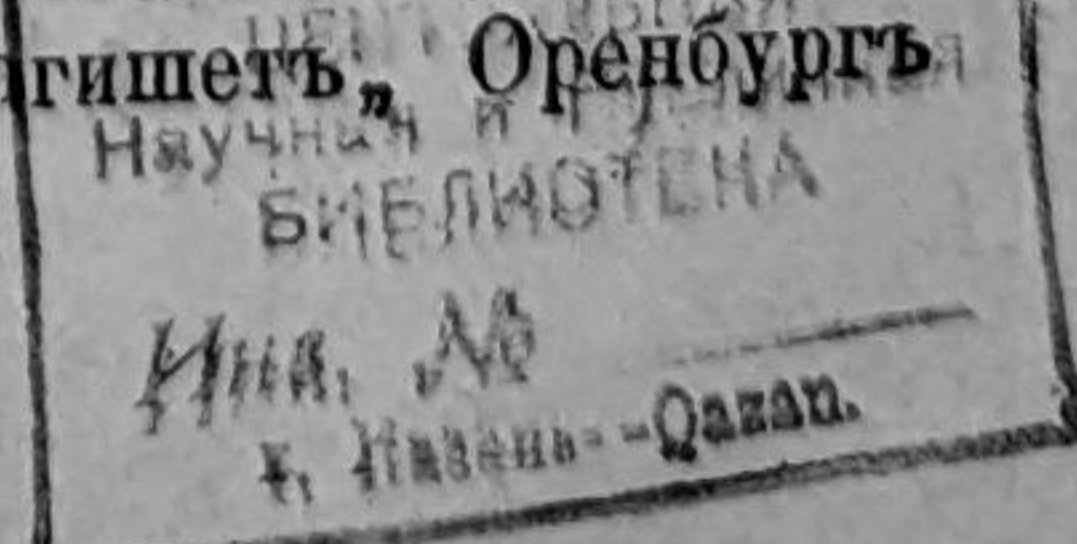
محررى علام الدين خان اسلامف

Редакторъ Г. Ханъ-Ислямовъ.

ناشرى محمدولى بن عبدالغنى حسينف .

Издатель Мухамедвалій Хусайновъ

Тип. журнала "Динъ ва Мағишеть", Оренбургъ

دینی، ادبی، علمی سیاسی و اقتصادی «دین و معیشت» مجله سینه ابونه دفتری آچلدی. «دین و معیشت» مجله سی اوتکان سنه لرده گی اهل قلم نك اشتر اگی ایله، اولده تی کبک وک هفته گه بر، یلغه ۵۰ نسخه نشر اولوب، محترم دینمز وآنک اهلنی حمایه یولنده دوام ایته چک.

«دین و معیشت» مجله سنده اولگی سنه ارده گی بی مشتیر یلر طرفندن صور الغان علمی دینی و فقهی مسئله لرگه شرع شریفکه موافق جوابلر بیرله چکن در (مجله نك باصیله یاشلاغان کونندن شوشی کونگه قدر ۳۰۰۰ دن زیاده مسئله صورالوب، بار سینه ده شرع شریفکه موافق جواب بیرلشدن). «دین و معیشت» مجله سی وطمیزنك مشهور و مقتدر عالمتری طرفندن یازغان دینی و ادبی مقاله لری ایله زینت نوی ایله بر ابر، آنده عرض شخصیه دن عاری اهل سنت و الجماعت مذهبی تنویج ایله یازغان باشقه. مقاله لر هم درج ایته چکلر در.

«دین و معیشت» مجله سنده بویل دینی و ادبی مقاله لر دن باشقه اورننك یتوینه قاراب اقتصادی، طبی و اول خواجه لغنه دائر مقاله لر هم درج ایته چکلر در. «دین و معیشت» مجله سی اوزیننك ۸ یللق دوامنده، هر بر مسلمان عاقله سی اوچون کیره کلمی مجله ایدن بیک بخشی بلسردی. شوگا کوره اول مسلمانلر آراسنده کوب تارالورغه تیوشلی: آتی اولکانلر اوقوب دینی معلوماتلرون آرتدرا چکلر، یاشلر اوقوب روحلرینه و آخر تلوی اوچون فائده لی آرق آلاچکلر.

«دین و معیشت» مجله سینه مشهور عالمتری، امام و مدرس لر همده ملالریز قاتناشالر

۱۹۱۶ سنه اوچون

۴. بونه حقی

اورنبورغ چیت شهر لرگه:

یلغه- ۵۰ سوم ۵۰

یارتی یلغه- ۳ سوم

۳- آهغه- ۱ سوم ۵۰

خط، پیریؤود همده پاصیلکه لر اوچون ادیس:

Оренбургъ, Контора журн. „Динъ ва Магшеть“.

Оренбургъ, Магшеть. تیلبگرام اوچون:

یلندن، کیم گ یازلماوچی شا کردارگ ۵ سوم

۱۹۱۶ سنه دوامی اوچون ابونه دفتری اچق

منهاج الدين شرف الدينف

دەئەزەسى: اورنبورگدە تەئەسكى روتدە تەئەچوقغە قارشى.

ھەم ۳۳ نەچى نومرلار دە. ئەسكەلدەز نىكالا پوفسكى اورامدەغى اوز يورطەز دە. سودامز اوپتاواى ھەم واقلاى ھەم وقت كۆپ زاپاس ايلان بولوب طور مەدە. مەسامانلارغە مەخسوس غايت يەشى مالار چىنك، ايتك، شىبىلەن كوش، كالوش، باشماق، توفلى، اسكەر اخونكە ھەم چۆكەر ھەر تۈرلى وارشاوسكى. مەسكوسكى كۆن آياق كىيۈملەرى ھەر قەبىلەدىن رېزىنۈى كالوشلار ھەر قەبىلەدىن جىلى بورچىنى ھەم كىيۈز آياق كىيۈملەرى ھەر قەبىلەدىن قارە كۆل ھەم ياكما مەنپەر چىنك بوركار چىن ھەم كۆپك انچى ايلان اشلانگان ياكما مەنپەر غايت مودنى قالفاق لار ھەر ھەرتەدە غايت مودنى كىلاپوشلار ھەر تەدە اسلامبول ھەم وارشاو فەسلىرى سېرى جون فوطالوق لار چالما نمازلق، سولمى، دەستمال، اش باواق، كاراوت چىمەسى آياق چىرناوى پاتنوس ھەم چالما يافوولق لار ھەر قەبىلەدىن جىلى كۆلماك جىلى ادبالار باقور، جىز، نىكېلر اونی ھەم مالپورواى نەغانلار سفر اوچون چەمادان ھەم ساكۇر يالۇر وغىرى كۆپ تۈرلى ماللار. مەكۇر ماللارنى ھەر قەبىلەدىن مەكۇر ماللارنى ايلان ۱ نەچى قولدىن ايلانلارنى كۆپراگن اوزمەز زاكاز بېرۈپ اشلانگانلارنى اش ياشىدە فوتەزنى صرف قىلۇپ اوزمەز طورغانلىق سېبىلى ھەر قەبىلەدىن كاتقوربەت لار مەلېنە قاراغاندە ھەر جەھەتدەن ارقىق بەھاسى غايت ازان چىت شەردن صور اوچى مەنپەر مەشربلەرگە سومنە ۲۵ تېن زادانكە ايلان پوچتە ياكە كاتقور ارقىق تۇققىز نالوز قلوب بېرەمەز. پراۋوز چى مەشربىدىن نالوزسز بېرلەمى. ماركەسز خەتقە جواب قايتارلەمى

اورنبورگ، магазинъ М. Шарафутдинова. ادريس:

باصلوب ھلاكت كە قارشى دورتنچى آدوم چقدى:

مەنچەسكى:

ايسرئىلچى اچۇچى نىكە عاھلەسىنە كىلگان ضررلىرى و آنىڭ وارداتى غەم و اشلەنە فعالىتى نىكە كىيەووى، اچۇچى نىكە آولا ھەم كۆرۈشلەرنە زىمەتتە اوشۇر كەمە لىرنە وعموما خەتقە تىگان ضررلىرى، اچۇچى لارنىڭ خەزىنە و حىكۈمەت كە ضررلىرى، ازارنىڭ جىنايت لارنى ازار خەتقە اولان مودلارنىڭ عەجىب نەتىجە لرى مەخسوس لار اراسىدە تۈرەدە كۆپىنچە اچۇچى لار بارلىقى، اچۇچى لار اوچون بالىنىتەدە توتۇلغان راسخودلار وغىرلەر...

ھلاكت كە قارشى ايكىنچى آدوم

(۲ نەچى طەبەقى)

تەما كۆنكە استعمال ايدلا باشلاو تارىخى و آنىڭ اسەندەگى اختلاف، شول عەردەغى ھەلما نىكە تەما كى خەتقە سويلانگان سوزلارنى تەما كى نىكە و آنىڭ نىكە ايدكى، خەزىنە مەغز زىن سودانغە تارالوى، دىن عقل بەنگە، مال غەرضغە ضررى. خەزىنە مەغز مەغز لارنىڭ تەما كۆپرازمەنلا بولۇلۇرى مەسجىدە اوزىدىن تەما كى ايسى كىلۇپ تورغان كىشىگە فقھاننىڭ نىكە تەما كى نىكە كۆزگە ضررى، امام شەرنىلانىڭ تەما كۆچە خەتقە سوزلارنى تەما كۆتۈر تۇچى غە نەزەدە اويۇ مەكروھلىقى، تەما كۆدىن آورو لار پىيدا بولۇى جالبىنوس كىيىنىڭ سوزى و آنىڭ مەنپەرى، فقھار سوزلارنى كىمىن سىنەننىڭ سوزى، حەجاز اماملارنىڭ سوزى، تەما كى نىكە جىسەم كە تەئەئىرى ھەمگە ضررى، تەما كۆ تار تۇچى اماملار. تەما كۆنكە داغ (بى) گە ضررى، تەما كى نىكە خەتقە ايدكى، ضررى نەرسەنى استعمال حرام ايدكى تەما كۆ خەتقە حەننى مالكى شافەئى ھەتباى مفتى لارنىڭ بىر گان جوابلرى وغىرلەر.

بەھاسى ۱۲ قە پوچتە ايلان ۱۴ قە

ھلاكت كە قارشى اوچۇنچى آدوم

اوچۇنچى آدوم روس مەشھور لارنىڭ مەشھور پروفېسسور لارنىڭ شوگىنى نىشرىيات و تەئەلىقاتلار ندىن چوپلاناب تاتارچە غە تەرجىمە ايدلدى. مەنچەسكى: قولماقلى اچمەنلەر و انلارنىڭ تەركىبى ھەم تەئەئىر و ضررلىرى، اسپىرتلى اچمەنلەرنىڭ تەركىبى و ايسرئىلچى كىيىملىرى اراقى نۇعلىرى، القاغول اعضالارغە نىچىك تەئەئىر ايتە؟ و نىچىك بەنگە خەتقە كىيىملىرى؟ اراقى نىكە قارىغە تەئەئىرى، اراقى نىكە باورغە تەئەئىرى، بېورگە ضررى، اسپىرتنىڭ قان خەتقە تەئەئىرى، اراقى نىكە اوپكەگە تەئەئىرى، اسپىرتنىڭ تامارلارغە تەئەئىرى، ھەمگە تەئەئىرى، اچۇسبىلى كىيىنك عقل- سۆزلۈى فرانسىيە پراغىسسورلارنىڭ سوزلرى، طالستوى و نىقراسقى شەرىلرى، اچكان كىيىنى دوالو روشى، اچكان كىشى نىكە حىيات و مەيشتى روس تۈرك ھەر بەسەندە روس ياپون مەنپەر بەسەندە اچۇسبىلى قوراچى لار وغىرلەر... بەھاسى ۷ قە پوچتە ايلان ۱۰ قە